

Предговор към годишния доклад относно политиката в областта на конкуренцията за 2021 г.
от изпълнителния заместник-председател и комисар по въпросите на конкуренцията
Маргрете Вестегер

За съжаление пандемията продължи да се усеща и през 2021 г. — както по отношение на нашето здраве, така и по отношение на нашата икономика. Ситуацията беше започнала да се нормализира, когато през февруари 2022 г. друг шок разтърси света — този път руското нашествие в Украйна. Европейският съюз е единен с украинския народ и неговото правителство, като налага санкции на Русия и предоставя помощ там, където е необходима. В допълнение към загубата на човешки живот и огромния мащаб на материалното разрушаване, икономиката на Украйна се свива драстично.

Тъй като конфликтът продължава да оказва въздействие върху икономиката на ЕС, Комисията предприе бързи действия за смекчаване на въздействието чрез приемането на временна рамка за държавна помощ при кризи, за да се даде възможност за необходимата правителствена подкрепа за предприятията, като същевременно се запази целостта на нашия единен пазар. Приемането ѝ — само месец след началото на войната — е пример за това как политиката в областта на конкуренцията може да се използва за бързо реагиране на нуждите след външни икономически сътресения.

През 2021 г. Комисията постигна значителен напредък по прегледа на ключови регламенти, насоки и известия, за да гарантира, че те продължават да бъдат подходящи за целта. По-специално, след обществената консултация през 2021 г. относно проекта на преразгледания Регламент за групово освобождаване на вертикални споразумения и на Насоките за вертикалните споразумения, през май 2022 г. Комисията прие новия регламент и новите насоки. Регламентът за групово освобождаване на вертикални споразумения освобождава при определени условия споразумения между дружества, които извършват дейност на различни нива от производствената или дистрибуторската верига. Правилата предвиждат защитена област, в рамките на която определени споразумения са групово освободени. Новите правила адаптират защитената област, така че тя да не е нито твърде широка, нито твърде тясна.

Що се отнася до контрола на държавните помощи, 2021 г. също беше продуктивна година. Комисията прие регламент за разширяване на обхвата на Общия регламент за групово освобождаване и публикува Насоки за климата, опазването на околната среда и енергетиката. Комисията прие също така преработено Съобщение относно важни проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ), както и преработено Съобщение, съдържащо насоки за държавна помощ за насърчаване на инвестициите в рисковото финансиране.

Заедно със Съвета и Европейския парламент беше извършена много работа и за насърчаване на приемането на законодателния акт за цифровия пазар. Що се отнася до по-нататъшната законодателна работа, Комисията внесе законодателното си предложение през декември 2020 г., а политическото споразумение между съзаконодателите беше постигнато още през март 2022 г. Това е много бърз темп за водене на преговори и постигане на съгласие по такъв важен законодателен акт.

Друго постижение за годината беше внасянето на предложение за Регламент относно чуждестранните субсидии, които нарушават функционирането на вътрешния пазар. Регламентът ще предостави на Комисията нови правомощия да разследва чуждестранните

субсидии за предприятия, осъществяващи дейност в ЕС, и да предприема мерки за правна защита, когато такива са необходими. Това ще бъде важен инструмент за постигане на „конкурентоспособност чрез справедливост“.

Годината беше натоварена и в областта на правоприлагането. При пълно спазване на действащите приложими здравни протоколи Комисията извърши редица проверки по дела за картели и антитръстови мерки.

В областта на антитръстовото законодателство Комисията наложи глоби в размер на 875,2 милиона евро на предприятия, участвали в картел на пазара на технология за почистване на азотни оксиди за дизелови автомобили. Комисията издаде изложение на възраженията срещу Apple, в което временно установи, че дружеството е злоупотребило с господстващото си положение за разпространението на приложения за стрийминг на музика чрез своя магазин за приложения. Комисията продължи и разследванията си срещу Amazon, Facebook и Google, както и срещу фармацевтични продукти и потребителски стоки.

Дейностите по сливане продължиха със стабилни темпове. Комисията прие 396 решения (в сравнение с 352 през 2020 г.) и се намеси в 14 случая. Няколко предложени сделки бяха приключени с ангажименти след задълбочени разследвания, например придобиването от страна на Danfoss на Eaton Hydraulics и закупуването от страна на EssilorLuxottica на GrandVision на пазарите на продукти за очила (слънчеви очила, лещи и рамки).

През 2021 г. Комисията одобри редица мерки за държавна помощ в подкрепа на екологичния преход на ЕС. Те включват например 18 мерки в подкрепа на енергията от възобновяеми източници и седем мерки в подкрепа на чистата мобилност. Комисията прие също така решение за разрешаване на втория важен проект от общеевропейски интерес (ВПОИ) за акумулаторните батерии. Временната рамка за мерките за държавна помощ, приета през 2020 г., остана в сила през 2021 г. и беше адаптирана два пъти, тъй като икономическите обстоятелства претърпяха развитие. През 2021 г. Комисията прие 514 решения съгласно Временната рамка. Механизмът за възстановяване и устойчивост (МВУ) започна да функционира през февруари 2021 г. С него се финансират реформи и инвестиции в държавите членки от началото на COVID-19 през февруари 2020 г. до 31 декември 2026 г. МВУ подкрепя публичните инвестиции и реформи в държавите членки, като им помага да се справят с икономическото и социалното въздействие на пандемията от коронавирус, както и да улеснят икономическото възстановяване и екологичния и цифровия преход. За да получат безвъзмездни средства и заеми, държавите членки представиха на Комисията планове за възстановяване и устойчивост. През 2021 г. контролът върху държавната помощ улесни изпълнението на плановете за възстановяване и устойчивост, за да се гарантира, че те са съвместими с правилата за държавна помощ. За да улесни този процес, ГД „Конкуренция“ публикува практически насоки за държавите членки за уведомленията им за държавна помощ по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, като продължи да подпомага държавите членки по време на процеса.

Конкурентните пазари и добре функциониращият единен пазар са важни по всяко време, но особено по време на криза и големи промени. Ако искаме да постигнем устойчиво и стабилно възстановяване, ако искаме да постигнем резултати по амбициозната си програма за екологично и цифрово бъдеще, се нуждаем от ценовите сигнали, конкурентната енергия и свежото мислене, което могат да дадат конкурентоспособните и добре функциониращи пазари. Политиката в областта на конкуренцията, която ЕС следваше през 2021 г., допринесе значително за постигането на тези цели и като преразгледахме и актуализираме нашата

нормативна уредба, ние гарантираме, че това ще продължи и през следващите години. Трябва да очакваме, че ще настъпят още неочаквани събития и това поставя акцент върху гъвкавостта, адаптирането и реформите. Именно това ще ни подготви да посрещнем тези бъдещи предизвикателства.